

REPUBLIKA HRVATSKA
ŽUPANIJSKO DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO
U SPLITU

BROJ: K-DO-144/04
Split, 23. prosinca 2008.

MS/BJ

ŽUPANIJSKI SUD U SPLITU

SPLIT

Na temelju članka 42. stavak 2. točka 4. i članka 203. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku, podižem

OPTUŽNICU

protiv:

1. **TOMISLAVA DUIĆA**, sina Ante, rođenog 30. kolovoza 1969. u Vukovaru, s prebivalištem u Splitu, Jeretova 9, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, oženjenog, djelatnog pripadnika Hrvatske vojske, osuđivanog presudom Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 od 2. ožujka 2006. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na kaznu zatvora u trajanju od osam godina, sada u bijegu,
2. **TONĆA VRKIĆA**, sina Andrije i Radojke rođene Majstorović, rođenog 6. svibnja 1960. u Splitu, s prebivalištem u Splitu, Rudera Boškovića 11, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, oženjenog, oca dvoje djece, pismenog sa završenom srednjom školom, umirovljenika, odlikovanog Spomenicom Domovinskog rata i medaljama Oluja i Ljeto 95, osuđivanog presudom Općinskog suda u Splitu broj I K-815/00 od 16. veljače

2001. zbog kaznenog djela iz članka 173. stavak 1. Kaznenog zakona na kaznu zatvora u trajanju od četiri mjeseca uvjetno na jednu godinu i presudom Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 od 2. ožujka 2006. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na kaznu zatvora u trajanju od osam godina, sada na izdržavanju kazne zatvora po presudi Županijskog suda u Splitu broj K-93/04,

3. EMILIA BUNGURA, sina pok. Milana i Dragice rođene Jurišić, rođenog 10. veljače 1960. u Šibeniku, s prebivalištem u Splitu, Iločka 20, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, pismenog sa završenom brodograđevnom školom, mehaničara, oženjenog, oca dvoje djece, odlikovanog Spomenicom Domovinskog rata, osuđivanog presudom Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 od 2. ožujka 2006. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, sada u bijegu,

4. ANTE GUDIĆA, sina Jakova i Antice rođene Gudić, rođenog 9. veljače 1971. u Donjem Postinju, općina Muć, s prebivalištem u Solinu, Domovinskog rata 26, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, sa završenom osnovnom školom, umirovljenika, oženjenog, bez djece, odlikovanog Spomenicom Domovinskog rata i Spomenicom Domovinske zahvalnosti, osuđivanog presudom Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 od 2. ožujka 2006. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, sada na izdržavanju kazne zatvora po presudi Županijskog suda u Splitu broj K-93/04,

5. ANĐELKA BOTIĆA, sina Blaža i pok. Stane rođene Taslak, rođenog 29. listopada 1967. u Labinu, općina Prgomet, s prebivalištem u Kaštel Novom, Rudine 25, općina Kaštela, Hrvata, državljanina Republike Hrvatske, sa završenom osnovnom školom, umirovljenika, oženjenog oca dvoje djece, odlikovanog Spomenicom Domovinskog rata, Spomenicom Domovinske zahvalnosti, medaljama Ljeto 95 i Oluje,

osuđivanog presudom Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 od 2. ožujka 2006. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, sada na izdržavanju kazne zatvora po presudi Županijskog suda u Splitu broj K-93/04,

da su u razdoblju od ožujka do kolovoza 1992. u Splitu i to Tomislav Duić, kao zapovjednik Vojnoistražnog centra u sastavu 72. bojne Vojne policije Hrvatske vojske, a u naravi Vojnog zatvora Lora u Splitu, a Tonći Vrkić, kao njegov zamjenik, te Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić, kao stražari u navedenom zatvoru, zajedno s neutvrđenim osobama u Vojnoistražnom centru, odnosno u Vojnom zatvoru Lora u kojem su bili zatočeni ratni zarobljenici zarobljeni kao pripadnici tzv. JNA i srpskih paravojnih formacija u oružanom sukobu s postrojbama Hrvatske vojske, među kojima Velibor Tomović, Vojkan Živković, Milan Mijović, Zoran Marjanović, Miroslav Petrović, Nenad Filipović, Milanče Tošić, Darko Milijanović, Dejan Radosavljević, Bojan Vesović, Dalibor Ljubenović, Milan Mičić, Goran Pantić, Dragan Stanković, Goran Pavlović, Vlade Savić, Dušan Jelić, Mirko Bjelica, Dragan Ratković, Veso Deretić, Ljubiša Gerun, Mičko Koprivica, Milorad Oro, Vladimir Žarković, Miroslav Čučak, Novica Popovac, Mijo Kosović, Slobodan Čaušić, Mirko Babić, Milenko Ratković, Jelenko Kovačević, Damjan Tripković, Gavriilo Tripković, Borislav Hamović, Dobrivoje Bojović, Lazar Pribišić, Slaviša Zurovac, Velimir Okuka i dr., Tomislav Duić i Tonći Vrkić u navedenom svojstvu dopuštali njima podređenim stražarima, te drugim vojnim i civilnim osobama, kojima su dozvoljavali ulaz u zatvor da se prema zatočenim ratnim zarobljenicima ponašaju vrijeđajući njihovo ljudsko dostojanstvo i osobito ih ponižavali, psihički i fizički zlostavljali, mučili i tjelesno kažnjavali, sve i do usmrćenja nekih od njih, te i sami u tome sudjelovali, a Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić, postupali na opisani način postupajući protivno odredbama članaka 3. 13. i 14. Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949., te članaka 75, 86. i 87. Dopunskog protokola (Protokol I) iz 1977. donesenog uz navedenu Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949., pa su tako kroz navedeno razdoblje Tomislav Duić i Tonći Vrkić, te po njihovu dopuštenju neutvrđeni stražari i druge vojne osobe, a Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić, tijekom svibnja i lipnja, posebno one iz tzv. bloka C u kojem su bili smješteni zarobljenici koji nisu bili evidentirani, svakodnevno ih premlaćivali udarajući ih nogama, šakama, gumenim i bejzbol palicama, pa među njima i one koji su već dovedeni ozlijeđeni, a neke ozlijedili i iz vatrenog oružja, te ih priključivali preko štivalica koje su im stavljali na ušne školjke i spolni organ na tzv. poljski telefon puštajući jake udare inducirane struje, gurali im pištolj u usta prijeteći im da će ih ubiti, odvodili na lažna strijeljanja, šmrkovima ih polijevali vodom pod velikim pritiskom ciljajući upravo u ona već povrijeđena mjesta na tijelu, prisiljavali ih na bludne radnje, da jedni druge tuku, da ulaze u pasje kućice i laju kao psi, te da klečeći ustima kupe otpatke po dvorištu, zadavši im na opisani način više,

pa i teških tjelesnih ozljeda u vidu višestrukih prijeloma kostiju, prostrijelnih rana, razderotina, krvnih podljeva po glavi i cijelom tijelu, te značajne promjene psihičkog zdravlja uslijed pretrpljenog straha, pa tako Goranu Pantiću prijelom VIII i IX rebra s obje strane, Mićku Koprivici prijelom VII i VIII rebra s obje strane, razderotine na glavi i desnoj potkoljenici, Mirku Bjelici, razderotine na leđima, Borislavu Hamoviću prijelom V metakarpalne kosti desne šake, razderotine na lijevoj potkoljenici, Vladimiru Žarkoviću, razderotine na oba koljena, posjekotine na desnoj podlaktici i rascjepljenje jagodine (resice) lijeve usne školjke, Damjanu Tripkoviću, ustrijelnu ranu desne i lijeve nadlaktice, ustrijelnu ranu lijevo preponskog, potpreponskog i kuknog predjela, posjekotinu desne šake, zgrčenost prstiju obje šake, Miji Kosoviću, razderotine na glavi, Lazaru Pribišiću, prijelom gornje vilice, prijelom tri rebra s desne strane, razderotine lijeve obrve i više razderotina desne potkoljenice, a svima kao posljedicu doživljene traume posttraumatski stresni poremećaj, a od zadobivenih ozljeda preminuli su Dušan Jelić, Bojan Vesović, Vlade Savić,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava ubijali, mučili i nečovječno postupali prema ratnim zarobljenicima, te im nanosili velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta i zdravlja,

pa da su time počinili krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv ratnih zarobljenika – djelo označeno i kažnjivo po članku 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske,

Stoga

predlažem

1. da protiv okrivljenika Tomislava Duića, Tonća Vrkića, Emilia Bungura, Ante Gudića i Anđelka Botića bude određen pritvor temeljem članka 102. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku, a protiv okrivljenika Tomislava Duića i Emilia Bungura i temeljem članka 102. stavak 1. točka 1. istog Zakona,

2. da pred tim sudom bude održana glavna rasprava,

3. da na glavnu raspravu budu pozvani okrivljenici Tomislav Duić, Tonći Vrkić, Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić,

4. da budu izvedeni dokazi ispitivanjem svjedoka Miroslava Karina (1400), Maria Barišića (1405), Damira Boršića (1413-1414), Ivica Livaje (1415-1417), Zvonimira Cigića (1418-1419), Josipa Tabule (1420), Mihaela Budimira (1426-1427), Zlatka Jelića (1429-1430), Tvrtka Pašalića (1438-1439), Zdravka Galića (1440-1441), Mirka Čorića (1442), Nikole Krište (1444), Antonia Lekića (1445), Tadije Bokanovića (1466-1467),

Milorada Pajića iz Šibenika, Jadrovac 2, Nenada Filipovića (726-734), Gorana Pantića (735-753), Zorana Marjanovića (763-776), Dragana Stankovića (779-787), Gorana Pavlovića (788-802), Velibora Tomovića (803-812), Milanče Tošića (822-834 i 854-855), Dejana Radosavljevića (839-853), Dalibora Ljubenovića (856-871), Miroslava Vesovića (880-884), Nikole Peića (889-901), Vojkana Živkovića (902-912), Miroslava Petrovića (922-934), Darka Milijanovića (935-943), Dušana Dunjića (949-956), Milana Mijovića (1013-1024), Ljubiše Geruna (1034-1038), Vese Deretića (1053-1058), Vladimira Žarkovića (1069-1074), Mirka Bjelice (1091-1097), Mićka Koprivice (1113-1116), Borislava Hamovića (1133-1138), Mirka Babića (1139-1146), Slobodana Čaušića (1161-1165), Novice Popovca (1185-1189), Milorada Ore (1199-1204), Dobrivoja Bojovića (1211-1216), Milenka Ratkovića (1217-1221), Duške Jelić (1250-1253), Miroslava Čučka (1255-1258), Milenka Kovačevića (1269-1273), Mije Kosovića (1277-1279), Slaviše Zurovca (1305-1308), Damjana Tripkovića (1314-1319) i Velimira Okuke (1323-1327),

5. da budu izvedeni dokazi čitanjem i pregledom posebnog izvješća (237), popisa ratnih zarobljenika (238-264), podataka o ratnim zarobljenicima privremeno smještenim u VIC Lora (265-270), spiska ratnih zarobljenika (271-274), matične knjige pritvorenika (275-385), medicinske dokumentacije za Gorana Pantića (469-475), medicinske dokumentacije za Velibora Tomovića (530-535), medicinske dokumentacije za Milanče Tošića (555-558), medicinske dokumentacije i potvrda za Dalibora Ljubenkovića (592-599), medicinske dokumentacije za Vojkana Živkovića (634-638), pregled žrtava s nalazom i mišljenjem tima liječnika specijalista sudske medicine iz Beograda (676-710), izvoda iz matične knjige umrlih za Milana Mičića (723), medicinska dokumentacija za Ljubišu Geruna (1039-1052), medicinske dokumentacije za Vesu Deretića (1059-1068), medicinske dokumentacije za Vladimira Žarkovića (1075-1090), medicinske dokumentacije za Mirka Bjelicu (1098-1112), medicinske dokumentacije za Mićka Koprivicu (1117-1132), medicinske dokumentacije za Mirka Babića (1147-1155), medicinske dokumentacije za Slobodana Čaušića (1157-1160 i 1166-1184), medicinske dokumentacije za Novicu Popovca (1190-1198), medicinske dokumentacije za Milorada Oru (1205-1210), medicinske dokumentacije za Milenka Ratkovića (1222-1249), izvoda iz matične knjige umrlih za Dušana Jelića (1254), medicinske dokumentacije za Miroslava Čučka (1259-1268), potvrda i rješenja za Jelenka Kovačevića (1274-1276), medicinske dokumentacije za Miju Kosovića (1280-1304), medicinske dokumentacije za Slavišu Zurovca (1309-1313), dokumentacije za Damjana Tripkovića (1320-1322), medicinske dokumentacije za Velimira Okuku (1328-1329), službene zabilješke (1330-1333), medicinske dokumentacije za Dobrivoja Bojovića (1337-1359), medicinske dokumentacije za Borislava Hamovića (1360-1394), VHS kasete sa snimkom HTV iz 1992. na kojoj se vidi zarobljeni Dušan Jelić (prilog „A“), izvadka iz kaznene evidencije za Tonča Vrkića (291) i spisa Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 u kaznenom predmetu protiv Tomislava Duića i dr. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske.

Obrazloženje

Protiv okrivljenika Tomislava Duića, Tonća Vrkića, Emilia Bungura, Ante Gudića i Anđelka Botića provedena je istraga zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, činjenično i pravno opisano u izreci ove optužnice.

Okrivljenici osim Tomislava Duića i Emilia Bungura koji su u bijegu, ispitani su tijekom istražnog postupka, te svi kategorički negiraju počinjenje kaznenog djela koje im se stavlja na teret.

Okrivljenik Tonći Vrkić navodi da je u 72. bojnu Vojne policije došao u veljači 1992. te da je na početku bio na terenu na Južnom bojištu, da bi potom u ožujku bio postavljen formalno na mjesto zamjenika upravnika Vojnog zatvora u Lori, premda je u stvarnosti radio neke sasvim druge zadatke. O njegovom postavljanju za zamjenika upravitelja da nije postojalo nikakvo rješenje, već da je to bila samo usmena zapovijed gospodina Galića tadašnjeg zapovjednika 72. bojne Vojne policije. On da mu je kazao da ide u Vojni zatvor kako bi pomogao gospodinu Duiću koji je bio upravnik zatvora. Niti Galić, niti Duić, da njemu nisu kazali koja bi bila njegova zaduženja na tom poslu, međutim nakon prvih par dana da je on shvatio što treba raditi. Kada je došao tamo da je zatekao zatvor u jako prljavom stanju, te da je na vlastitu inicijativu otišao do Brodomerkura da doniraju tri kante boje kako bi se zatvor prebojio, a što je i učinjeno. Njegova zaduženja u zatvoru da su bila da tri puta dnevno s vozilom „Zastava 128“ kojeg je zadužio odlazi s narudžbenicom u Duilovo u tadašnji hotel „Zagreb“ gdje se spremala hrana za zatvorenike, preuzeti tu hranu. Samim tim da je morao prilično vremena izbivati iz prostorija samog zatvora. Osim toga da je trebao skrbiti i o odjeći i obući za zatvorenike, pa je tako odlazio kod Caritasa koji je bio smješten u bivšem Domu JNA, gdje je uzimao tu odjeću i obuću i nosio u zatvor. Po potrebi također da je zatvorenike vodio u Kliničku bolnicu Splitu zbog pružanja liječničke pomoći, što da je također bilo dosta često. Ovi povrijeđeni koji su tražili liječničku pomoć su uglavnom u zatvor dovedeni povrijeđeni, te da nije bilo zatvorenika koji su u zatvoru zadobili neke ozljede pa da ih se trebalo voditi liječniku. Također je njegov zadatak bio da svakodnevno piše izvješće o stanju u zatvoru koje je trebao predati gospodinu Galiću i zapovjedniku zbornog mjesta gospodinu Zoričiću. Ta izvješća su se odnosila na period od osam sati jednog dana do osam sati slijedećeg dana. Izvješća su se bazirala na podacima iz knjige dežurstva koja se nalazila u dežurani, a u koju su upisivani svi događaji vezani za zatvor, pa se tako upisivao prijem zatvorenika, njihovo eventualno odvođenje liječniku, njihovo brojno stanje, time što se ne bi navodilo poimenično koji su zatvorenici trenutno u zatvoru, već samo brojčano stanje. Također se u knjigu dežurstva upisivalo i stanje s obrocima, te odvođenje zatvorenika na razmjenu i sl. Knjigu dežurstva vodio je vođa smjene, a dnevno su bile četiri smjene, te je svaka smjena imala tri ili četiri čovjeka, od kojih je jedan bio vođa. Napominje da je u zatvoru provodio jako malo vremena, da je pretežno bio vani na obavljanju zadataka

koje je naveo. Dolazak svakog zatvorenika bio bi obavezno evidentiran kroz knjigu dežurstva, odnosno kroz njegovo izvješće i tu bi bilo napisano i u kakvom zdravstvenom stanju je pojedini zatvorenik bio doveden. Većina zatvorenika su u zatvor bili dovedeni u lošem stanju, ali on da ne može kazati gdje bi oni te ozljede zadobili jer do smještaja u sam zatvor da su prelazili dosta punktova gdje se to moglo dogoditi. Prilikom prijema u zatvor zatvorenici da nisu bili pregledavani od strane liječnika, međutim postojanje njihovih ozljeda da se evidentiralo kroz knjigu dežurstva. Napominje da on nikada niti jednog zatvorenika nije niti rukom dotakao, a da li je netko drugi od strane zatvorskog osoblja to radio da on to ne zna upravo iz razloga što je malo vremena provodio u zatvoru, a za vrijeme kada je on bio tu da nije vidio nikoga da bi tukao ili zlostavljao zatvorenike. Isto tako da može kazati da ove priče o tome da su zatvorenici bili natjerivani da laju kao psi, da ulaze u pasje kućice, da ustima kupe otpatke po dvorištu i sl. nemaju nikakvog osnova. To nije bilo tako barem za vrijeme dok je on bio tu. Isto tako da može kazati da on osobno nije čuo niti vidio da bi netko od zatvorenika u zatvoru umro, osim za slučaj Bulovića i Kneževića, a što je predmet drugog postupka. Za vrijeme dok je on bio u zatvoru da su postojali blok A, blok B i blok C. U bloku A u koji se ulazilo s južne strane objekta da su bili smješteni kapetan, zastavnik JNA i 18 ročnika koji su se predali u vojarni Gabela. Oni da su tu bili sve do njegovog odlaska iz zatvora, te da su na njih pazili i gledali kao na djecu, što su oni u stvari i bili, te da se on osobno pobrinuo da im preko Caritasa nabavi civilnu odjeću i da njih nitko nije dirao. Oni su bili smješteni u bloku A u ćelijama s desne strane hodnika. U ćelijama s lijeve strane hodnika bili su smješteni ratni zarobljenici. Također u bloku A ali odvojeno od ratnih zarobljenika bili su smješteni pripadnici Hrvatske vojske kojima su bile izrečene stegovne mjere vojnog zatvora, međutim oni su bili potpuno odvojeni, te su i na šetnji bili u različitom vremenu tako da nisu mogli biti u nikakvom kontaktu s ratnim zarobljenicima. Blok B uopće nije bio u funkciji jer je bio u fazi preuređenja, te u njemu nije bilo zatvorenika. Blok C da se nalazi sa sjeverne strane zgrade i imao je poseban ulaz sa sjeverne strane, te se u njega nije moglo ući kroz blok A ili blok B. U bloku C da je postojalo nekoliko ćelija, blagovaonica, kupatilo s WC-om i kuhinja. U bloku C su također bili smješteni zatvorenici, međutim da nije točno da bi se radilo o neevidentiranim zatvorenicima. Svi oni u bloku C bili su upisani prilikom prijema u knjigu dežurstva i u njegovom izvješću. Nakon njegovog odlaska iz zatvora da je upravnik postao Tadija Bokanović. Napominje da je on u stvari bio običan vojnik, da nije imao nikakav čin, niti obavljao bilo kakav posao koji se mogao smatrati poslom zamjenika upravnika zatvora. Imena navodnih zatvorenika u zatvoru u Lori koja se spominju da njemu ne znače ništa, te da se ne bi mogao prisjetiti da li je stvarno postojao kakvi zatvorenik s takvim imenom i prezimenom. Od oružja da je imao pištolj koji je zadužio u svojoj postrojbi, te da u zatvoru nije vidio da bi postojao nekakav poljski telefon. Međutim da može kazati da je gospodin Duić u svojoj kancelariji imao sef, a ključ od sefa da je imao samo on, a što je u tom sefu bilo da on ne zna. Što se tiče posjeta i kontakata sa zatvorenicima po zapovijedi gospodina Galića da je bilo poimenično navedeno tko je mogao sa zatvorenicima kontaktirati i da su to bili pripadnici kriminalističke službe 72. bojne Vojne policije i SIS-a. Nije bilo mogućnosti da u zatvor te u kontakt sa zatvorenicima dođu bilo kakve druge osobe, bilo da su

pripadnici Hrvatske vojske ili 72. bojne Vojne policije ili da se radilo o civilnim osobama. Gudića i Botića da poznaje, da zna da su bili stražari u zatvoru, te da se sada ne može točno prisjetiti, ali da pretpostavlja da su oni već bili u zatvoru kada je on tamo raspoređen. Njihov šef da je bio Emilio Bungur. Također kada je on došao u zatvor da je tamo već bio Duić. U zatvoru da je postojalo nešto što bi se moglo nazvati kao kućni red vezano za dnevni raspored, događanja u zatvoru, od ustajanja do dostavljanja dnevnih obroka, dnevne higijene, šetnje i sl. To da je bilo potpisano od strane gospodina Galića i da je bilo istaknuto na oglasnoj ploči na samom ulazu u dežuranu. Stražari u zatvoru da nisu imali naoružanje, već samo da su nosili palice. Poznato mu je da su povremeno zatvor posjećivali i predstavnici međunarodnog Crvenog križa i nekih drugih humanitarnih organizacija, međutim da on ne bi bio prisutan njihovom posjetu već da je to bilo u nadležnosti gospodina Duića. Misli da su obilazili ćelije, a koliko mu je poznato obilazili su blok C. Ove posjete ne bi bile najavljene, ali su trebali ishoditi dopuštenje zapovjednika 72. bojne Vojne policije, a potom bi s njegovom dozvolom dolazili u zatvor. Koliko je njemu poznato da nisu imali nikakvih primjedbi na stanje u zatvoru. On da je svakodnevno bio u kontaktu sa zatvorenicima, međutim da nitko od njih se njemu nikada nije požalio na stanje i tretman u zatvoru. Po njegovom osobnom viđenju zatvorenici su, a nakon što bi sanirali ozljede koje su dobili prije dolaska u zatvor, izgledali dobro.

Okrivljenik Ante Gudić u svojoj obrani navodi da je on bio pripadnik Samostalne satnije Vojne policije IV gardijske brigade i da je to postao u travnju 1992. U Vojnoistražni centar Lora da je upućen na ispomoć po zapovijedi gospodina Zlatka Čipčića koji je bio zapovjednik Samostalne satnije Vojne policije u IV gardijskoj brigadi zajedno s Anđelkom Botićem, te da je tamo bio od polovine svibnja 1992. do kraja lipnja iste godine. U zatvoru Lora da je radio kao obični stražar, a da je to isto bio i Anđelko Botić. Njihov posao da je bio da zatvorenicima osiguraju hranu i ostale potrepštine i da spriječe njihov eventualni bijeg, te da ih odvedu liječniku ukoliko je to bilo potrebno. Njegov prvi nadređeni da je bio Emilio Bungur koji je bio šef smjene u kojoj su radili on i Botić, drugi nadređeni da je bio Tonći Vrkić koji je bio zamjenik upravnika zatvora, a upravnik zatvora i najviši u toj hijerarhiji da je bio Tomislav Duić. Iznad njega bio je tadašnji zapovjednik 72. bojne Vojne policije gospodin Zdravko Galić. Što se tiče imena zatvorenika navodi da mu ista ne znače ništa, te da je prošlo 12-13 godina od tih događaja i da se zbog toga ne može prisjetiti imena ljudi koji su tamo bili. On osobno da nikada nije niti jednog zatvorenika vodio u bolnicu, odnosno ne može se sjetiti da je to činio, ali da može kazati da su neki od zatvorenika u zatvor u Lori već bili dovedeni u lošem stanju. Oni su nakon samog zarobljavanja dosta toga prošli prije nego što su dovedeni u zatvor u Lori, a on da ne zna da li su prilikom dolaska u zatvor bili liječnički pregledavani. On da nije radio one stvari okrivljenicima za koje ga se tereti, a da li je netko drugi to radio da on to ne može potvrditi niti demantirati. Zatvor Lora da se sastojao od tzv. bloka A, B i C, građevinski da se radi o jednoj cjelini, međutim blok A i B da su imali jedan ulaz s južne strane, a to je ujedno bio i glavni ulaz u zatvor, dok je blok C imao ulaz sa sjeverne strane i do njega se moglo doći samo kroz taj ulaz. Njemu da je bilo kazano da se u blok C smještaju zatvorenici samo ukoliko u ostalom dijelu zatvora nema dovoljno mjesta.

Stražarska služba da se obavljala u čitavom zatvoru, dakle i u blokovima A, B i C. Stražarska služba da se obavljala u četiri smjene dnevno, a sačinjavale su je dva stražara i šef smjene. Stražari su se često mijenjali tako da nije bio zatvoren krug ljudi koji su tu radili. Za period koji je on proveo u zatvoru njegova smjena je uvijek bila Botić i on kao stražari, te Emilio Bungur kao šef smjene. Dok je on radio u zatvoru da se ne sjeća da je itko tamo bio doveden a da je bio ranjen na bojištu. U njegovoj smjeni da je pištolj imao samo šef smjene Emilio Bungur, a kasnije da ga je dobio Botić, dok on pištolj nije imao. Ulazak drugih osoba u zatvor da je bio moguć samo uz dozvolu koju je potpisivao zapovjednik odnosno osoba koja bi mijenjala zapovjednika 72. bojne Vojne policije, te da se to najvjerojatnije evidentiralo od strane šefa smjene, ali da on to nije radio, pa ne može potvrditi da je zaista tako i bilo. Što se tiče drugih ljudi koji bi neovlašteno ulazili u prostorije zatvora tvrdi da za vrijeme njegove smjene toga nije bilo. U samom zatvoru vodila se evidencija zatvorenika i to je bilo u knjizi dežurstva. Nju su vodili šef smjene odnosno upravitelj zatvora, ali da on nije imao uvida u tu knjigu, te da ne zna da li su se i koji sve podaci u nju upisivali. Svi ključevi od prostorija u zatvoru da su nalazili u dežurani kod šefa smjene, pa tako i ključevi od bloka C. U bloku C da nije bilo stražara već po potrebi da su tamo odlazili. Odlazili bi uglavnom sami, a ukoliko je trebalo nositi hranu onda bi im pomogao i šef smjene. Koliko je njemu poznato u zatvoru da nije bilo induktorskih telefona. Također navodi da za period kada je on radio u zatvoru nije mu poznato da li je bilo smrtnih slučajeva među zatvorenicima, osim ona dva slučaja koji su predmet drugog postupka.

Okrivljenik Anđelko Botić u svojoj obrani navodi da je bio pripadnik IV gardijske brigade Hrvatske vojske od studenog 1991. te da je u ožujku 1992. raspoređen u posebnu satniju Vojne policije IV gardijske brigade, a po prilici polovinom svibnja 1992. da je zajedno s Gudićem upućen na ispomoć u zatvor u Lori. Zatvor je bio pod ingerencijom 72. bojne Vojne policije čiji je zapovjednik u to vrijeme bio gospodin Galić. Tamo u Lori da se zadržao nepuna dva mjeseca, tako da je početkom srpnja 1992. vraćen u IV gardijsku brigadu budući je tadašnji zapovjednik te brigade Čipčić zatražio da se satnija Vojne policije ponovno okupi u brigadi tako da su njih dvojica povučeni natrag.

U zatvoru Lora da je obavljao poslove stražara, a bio je stalno u smjeni s Antom Gudićem, dok je šef njihove smjene bio Emilio Bungur. Njihov zadatak je bio čuvanje zatvorenika, osiguranje podjele hrane, osiguranje šetnje sukladno kućnom redu zatvora, te sprječavanje bijega. Osobno da je bio naoružan automatskom puškom koju je donio iz svoje postrojbe, a kasnije da je dobio pištolj marke „Makarov“ koji je razdužio kada je otišao. Gudić da je imao samo pušku koju je također donio iz IV gardijske brigade, a pištolj da nije imao. U zatvoru da su postojale četiri smjene koje su se mijenjale, a primopredaju bi vršili šefovi te je sve evidentirano u knjizi dežurstva. Upravnik zatvora u to vrijeme kada je on bio raspoređen na rad u zatvoru da je bio Duić, a njegov zamjenik da je bio Vrkić. Što se tiče zlostavljanja, fizičkog i psihičkog ponižavanja, tjelesnog kažnjavanja i ostalih postupaka koji su se navodno primjenjivali prema zatvorenicima da može kazati da on osobno ništa od toga nije radio, niti je vidio da bi netko drugi to činio zatvorenicima. Da je bio u kontaktu sa

zatvorenicima, međutim nikada da nije vidio da bi netko od njih bio ranjen, zlostavljan ili mučen. Nitko od njih da mu se na to nije niti žalio. Od imena ovih zatvorenika sjeća se da su u zatvoru bili Žarković i Čučak. Oni su tu dugo bili, bili su i prije njegovog dolaska, a kada je on otišao oni su još ostali u zatvoru. Misli da se evidencija zatvorenika vodila od strane uprave zatvora, međutim, on uvid u tu evidenciju nije imao, niti zna tko ju je i na koji način vodio. Za vrijeme dok je bio tu, zna da su dolazili novi zatvorenici, da su odlazili neki koji su bili tu, ali da se detalja ne može prisjetiti. Zatvorenicima se pružala liječnička briga, tako da su dolazili liječnici vezano za jednog zatvorenika čijeg se imena ne sjeća, a koji je imao želučanih problema. U zatvoru su se vršili nadzori, kako od strane zapovjednika 72. bojne Vojne policije, tako i Crvenog križa. Što se tiče tzv. bloka C zna da je on postojao u zatvoru, međutim ne sjeća se da su se oni ikad koristili terminom blok A i blok B. Blok C bio je jedan dio zgrade zatvora koji je imao odvojeni ulaz i koji je bio sa sjeverne strane zgrade, dok je ulaz za ostali dio zatvora, ako bi se to mogao nazvati blok A i B bio s južne strane. Zatvor je bio također opasan žicom, kao i čitav kompleks Lora. U bloku C su bili smješteni zatvorenici kada bi došlo do prenatrpanosti ovog drugog dijela zatvora, a to je bilo vrlo često za vrijeme dok je on bio tamo. Što se tiče navoda da su tu bili navodno neevidentirani zarobljenici o tome da ne može ništa kazati jer da on evidenciju nije vodio i da ne zna da li se radilo o neevidentiranim zatvorenicima. On osobno da nije vidio, a niti čuo da bi netko od zatvorenika umro u zatvoru Lora. Nove zatvorenike da je zaprimao šef smjene te da bi ih on izvjestio da je došao novi zatvorenik i gdje da ga smjesti. Evidenciju o tome da je vodio šef smjene te da on nije imao uvid u tu evidenciju, pa tako da ne zna niti to da li bi se u toj evidenciji vodilo zdravstveno stanje novoprimitih zatvorenika. Ne sjeća se da bi on osobno zaprimio nekog zatvorenika, pa da ne može ni kazati u kakvom zdravstvenom stanju bi bio. Ukoliko bi u zatvor dolazile neke osobe koje nisu bile raspoređene na rad u zatvoru, one su se obraćale šefu smjene, međutim da mu nije poznato što bi šefu smjene predali te da li su oni trebali imati nekakvu dozvolu za ulazak u zatvor. Pretpostavlja da su se sve posjete evidentirale u knjizi dežurstva, jer su se u nju trebali evidentirati svi događaji vezani uz zatvor. Jednom ili u dva navrata da je bio prisutan kada je zatvor posjetila delegacija Crvenog križa, te tom prigodom da tom je omogućen razgovor sa zatvorenicima nasamo, a koliko je njemu poznato da su obišli i čitav zatvor, pa tako i blok C odnosno sjeverni dio zatvora. Ne zna da li bi posjeti Crvenog križa bili najavljivani, ali da nikada nisu premještali neke zatvorenike iz jednog dijela zatvora u drugi prije dolaska djelatnika Crvenog križa. U prostorijama zatvora nije vidio da je bio neki induktorski telefon, te da je jedini telefon bio onaj u dežurani. Uprava zatvora da je radila samo prvu smjenu dakle kroz jutro, te kroz vrijeme dok je on radio u zatvoru da je radio možda svega četiri ili pet prvih smjena i da je tada vidao Vrkića i Duića. Hrana zatvorenicima da se donosila negdje izvana, a dovozila bi se kombijem, te da on ne zna da li je Vrkić bio zadužen za donošenje te hrane.

Obrane okrivljenika su neosnovane.

Naime, obrane okrivljenika su proturječne jer u istima navode da u zatvoru nije bilo zlostavljanja zarobljenika, niti da bi im se ikad itko od njih požalio da ga maltretiraju i

muče, a potom navode da oni nisu činili ono za što se terete, a da li je to netko drugi radio da oni ne znaju, čime praktički otklanjaju od sebe odgovornost za te učine.

Isto proizlazi i iz iskaza ispitanih svjedoka tadašnjih pripadnika 72. bojne Vojne policije Hrvatske vojske koji ničim ne terete okrivljenike, navodeći da se prema zarobljenicima postupalo humano i sukladno ženevskim konvencijama te da nije bilo zlostavljanja i mučenja, posebno da bi neto od zadobivenih ozljeda preminuo, ili pak da nemaju nikakvih saznanja o događajima u Vojnom zatvoru Lora u inkriminiranom razdoblju.

Tako svjedok Mario Barišić bivši vojni policajac, sada se ničega ne sjeća iako je o događajima u Vojnom zatvoru Lora 1992. svjedočio u kaznenom predmetu Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 protiv Tomislava Duića i dr. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske počinjenog u Vojnom zatvoru Lora u Splitu 1992., a koji je pravomoćno okončan osuđujućom presudom, kada je detaljno opisivao kako je, s kim i kojim povodom dolazio u Vojni zatvor Lora u Splitu, te što je tada vidio, posebno u tzv. bloku „C“.

Svjedok Ivica Livaja također bivši pripadnik Vojne policije navodi da je u zatvor dolazio više puta i da je razgovarao sa zarobljenicima ali da mu se nikada nitko nije žalio na uvjete, niti na bilo što drugo, te da su se prema jednoj grupi ročnika bivše JNA odnosili kao prema vlastitoj djeci.

Svjedok Mihael Budimir navodi da je početkom rujna 1992. preuzeo zapovjedništvo 72. bojne Vojne policije i da je tada otišao u zatvor te da ništa neobično nije zatekao, a što se tiče priča o tome kako su u Lori bilo zlostavljani i mučeni ratni zarobljenici da on o tome nema nikakvih neposrednih saznanja i prije preuzimanja dužnosti da nikada nije bio u konačisti ratnih zarobljenika odnosno zatvoru Lora, te da otkada je on tamo došao da nitko nije bio zlostavljan.

Svjedok Zlatko Jelić sjeća se da je 1992. bio pripadnik 73. bojne Vojne policije u Pločama, te da je jedne prigode nakon završetka noćne smjene došao do zgrade zapovjedništva u Pločama gdje su spavali i tada je u dvorištu primijetio šest ili sedam osoba koje su bile vezane liscama. Čim je došao njegovi su ga počeli zezati da je jedan od tih njegov rođak jer se prezivao Jelić kao i on, pa je prišao tome za kojega su mu kazali da mu je rođak i pitao ga odakle je. Ovaj mu je odgovorio da je iz Trebinja i time je njihov razgovor završio, budući mu ovaj ni u kom slučaju nije mogao biti rođak jer je on iz Širokog Brijega. Ovih šest, sedam zarobljenika osim jednog kojemu je tekla krv iz usta nisu bili ozlijeđeni, ali su bili upišani, a neki su imali hlače umrljane izmetom i on je dobio zaduženje da ih kombijem preveze u Split u zatvor Lora, te ih je dovezao u Loru do prijavnice Vojnog zatvora i predao vojnim policajcima 72. bojne Vojne policije. Što je s njima poslije bilo njemu nije poznato.

Svjedok Tvrtko Pašalić navodi da je u to vrijeme bio zapovjednik 72. bojne Vojne policije u čijoj ingerenciji je bio Vojni zatvor u Lori. U par navrata da je bio u obilasku konačišta međutim da nije bilo nikakve potrebe da na bilo koji način kontaktira sa zarobljenicima, te da za ovih posjeta osobno nije vidio bilo kakve čudne okolnosti odnosno nekakva neprimjerena ponašanja prema bilo kojem od zatvorenika. Također da su dolazili predstavnici međunarodnog Crvenog križa i kontaktirali sa zarobljenicima, a o svojim posjetima da su sastavljali izvješća i da je prevladavalo mišljenje da se radi o dobrim uvjetima za pritvorenike.

Svjedok Zdravko Galić u to vrijeme zapovjednik 72. bojne Vojne policije navodi da ne zna kada je došlo do osnivanja Vojnog zatvora ali da misli da je to bilo u ožujku 1992., te da je za zapovjednika imenovan Tomislav Duić. Osobno da je dva ili tri puta bio u kontroli u zatvoru, da su tamo bili pritvoreni pripadnici Hrvatske vojske koji su bili odvojeni od ratnih zarobljenika. Tom prigodom da bi postrojio ratne zarobljenike i pitao ih da li ih tko tuče, da li imaju kakvih primjedbi na smještaj ili hranu, te nijedan od njih nije odgovorio da bi bilo bilo kakvih problema vezano za ono što ih je on pitao. Isto tako da nije primijetio nikakve tragove na njima koji bi ukazivali da su tučeni ili zlostavljani. Predstavnici međunarodnog Crvenog križa dolazili su u posjet zatvorenicima više puta, osobno su pregledavali prostorije i nikada nisu imali primjedbi na bilo što, pa tako ni na postupanje prema ovima. Zarobljenici su dobivali istu hranu kao i stražari i ona je dolazila iz iste kuhinje. Također navodi da mu nije poznato da je bilo smrtnih slučajeva među ratnim zarobljenicima.

Svjedok Tadija Bokanović navodi da dok je on bio zapovjednik Vojnog zatvora u Lori, a to je bilo nakon što je Mihael Budimir postao zapovjednik 72. bojne Vojne policije, da nije bilo nikakvih primjedbi i da je sve bilo u najboljem redu, a da njemu nije poznato što se u zatvoru događalo prije njegovog dolaska.

Ostali ispitani svjedoci bivši pripadnici Vojne policije nemaju nikakvih saznanja o događajima u Vojnom zatvoru Lora u inkriminiranom razdoblju. Iskazi ovih svjedoka samo općenito potvrđuju obrane okrivljenika, ne ulazeći pri tome u konkretne činjenice jer o njima i nemaju nikakvih saznanja, tako da sa sigurnošću možemo kazati kako ovi iskazi ničim nisu doveli u pitanje opstojnost navedene optužbe.

Međutim, do pravog zaključka o onome što se događalo u Vojnom zatvoru Lora u Splitu u inkriminiranom razdoblju dok su tamo zapovijedali i upravljali njime ili ga čuvali okrivljenici Tomislav Duić, Tonči Vrkić, Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić, dolazimo analizom iskaza brojnih svjedoka – oštećenika, koji su kao ratni zarobljenici tamo vidjeli i osobno doživjeli vrijeđanje ljudskog dostojanstva, različita poniženja, fizičko i psihičko zlostavljanje, mučenje i tjelesno kažnjavanje, pa i usmrćenja. Ovi svjedoci ispitani su zamolbenim putem sukladno međunarodnim ugovorima o pružanju pravne pomoći između Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije odnosno Bosne i Hercegovine. Svi ovi svjedoci koji su kao ratni zarobljenici u inkriminiranom razdoblju bili zatočeni u Vojnom

zatvoru Lora u Splitu, u svojim iskazima govore što su prošli u tom zatvoru, kako su bili mučeni i zlostavljani, te opisuju osobe koje su im to činile, navodeći za neke imena i to upravo okrivljenika, a za neke samo nadimke s kojima su se oslovljavali, te bez obzira na protek vremena da bi ih mogli i prepoznati. Kao način mučenja spominju udaranje bejzbol palicama, gaženje čizmama, prisiljavanje da ulaze u pasje kućice, laju kao psi, priključivanje na izvor inducirane električne energije tzv. „poljski telefon“, preko štipalica koje su im stavljali na ušne školjke i spolni organ, polijevanje vodom iz hidranta pod velikim pritiskom, prisiljavanje da se međusobno udaraju, odvođenja na lažna strijeljanja, a posebno okrutnost koju su ispoljavali prema zarobljenicima iz tzv. bloka „C“ u kojem su bili smješteni zarobljenici koji nigdje nisu bili evidentirani. Prema njihovim navodima od posljedica mučenja u Lori umrlo je više osoba, a oni govore o Bojanu Vesoviću vojniku iz Kragujevca, Dušanu Jeliću rezervisti iz Trebinja i Vladi Saviću iz Nevesinja, dok su sami kao i drugi zatvorenici zadobili višestruke tjelesne ozljede, te posljedično traumatski stresni poremećaj za što su priložili i odgovarajuću liječničku dokumentaciju.

Tako svjedok Goran Pantić navodi da je kao ratni zarobljenik, vojni pilot bivše JNA, doveden zajedno sa svojim kolegom Nikolom Džerfijem 26. travnja 1992. u Vojni zatvor Lora u Splitu. Prvih jedan-dva dana da ih nitko nije dirao, a nakon toga da je počelo sistematsko maltretiranje svakodnevno i noću i danju, da bi ulazili u ćeliju i tukli ih bez ikakvog povoda i razloga. U tome da su se naročito isticali, između ostalih, Ante Gudić, Anđelko Botić, Emilio Bungur i Tomo Duić, a za Vrkića da može kazati da ga on osobno nije tukao, ali da je vidio da je tukao druge zarobljenike. Udarali su ih policijskim palicama i bejzbol palicama. Tjerali su ih da trče u krug, te bi kako tko naiđe udarili ga bejzbol palicom po leđima. Mučili su ih na razne načine, skidali do gola, polijevali vatrogasnim šmrkom i to u doba kada nije bilo toplo pod jakim mlazom, te prisiljavali da laju iz pseće kućice. S njima je bio sad pokojni Milan Mičić pilot vojnog helikoptera i njega su posebno tukli i to najviše Tomo Duić. Od batina čovjek je bio totalno u kolapsu. U zatvoru je umro Bojan Vesović momak iz Kragujevca i to u najgorim mukama. Zvali su ga „Beli orao“ jer je kod sebe imao značku „Belog orla“ i on zna samo da je momak nestao, da se čula njegova kuknjava, da mu nisu dali vode i da je njegov leš poslije nađen. Bila su mu slomljena oba koljena i obje ruke. Isto tako bio je jedan mali ne može mu se sjetiti imena, ali zna da je bio malo retardiran – poremećen ili su ga oni poremetili, da ne zna, ali tako da mu je djelovao. Jedno vrijeme da je bio tu i da su ga maltretirali i odjednom da je nestao, te za njegovu sudbinu ne zna ništa. Što se tiče mučenja induktorskim telefonom u tome su se najviše isticali Ante Gudić, Anđelko Botić i Emilio Bungur te posebno napominje da je ova ekipa bila najgora. Tomo Duić da je na stolu imao potenciometar s nekim ispravljačem kojim se regulirao napon struje, te da bi te sjeo na stolicu i vezao žice pa uključio struju i tim potenciometrom regulirao napon i jačinu struje, a ti bi se drmao na stolici, te bi pojačavao da vidi koliko možeš izdržati. U Lori je bio do 14. kolovoza kada su odvedeni u Kerestinac, a potom u Nemetin na razmjenu. U Lori je zadobio brojne tjelesne ozljede, među ostalim i prijelom VIII i IX rebra obostrano, a što da je vidljivo iz liječničke dokumentacije koju je priložio.

Svjedok Zoran Marjanović navodi da je 12. travnja 1992. zarobljen u Gabeli i kao ratni zarobljenik doveden u Vojni zatvor Lora u Splitu, gdje je odmah po dolasku počelo maltretiranje. Tukli su ih šakama, palicama, a Tomo Duić da mu je stavio pištolj u usta i repetirao ga te rekao da će ga ubiti. U Lori je bio do razmjene 14. kolovoza 1992. On i njegovi drugovi koji su zarobljeni s njim, a bili su redovni vojnici bivše JNA, da su bili smješteni u prednji dio zatvora, dok da su rezervisti bili smješteni u tzv. bloku „C“. U tom bloku „C“ da su bili oni zarobljenici koji nisu bili na popisu Crvenog križa, pa kada bi ovi došli u posjet zatvoru da su ih sklanjali u neku kulu kako ih ovi ne bi našli. Bilo je tzv. „telefoniranja“ preko poljskog telefona na način da bi vam stavili na uši žice i rekli da se javite kući, a onda bi pustili induciranu struju. To da je radio Tomo Duić i od stražara dvojica koja su uvijek bila u paru, a jedan je bio viši, a drugi izrazito niži. Također da je bilo polijevanja vodom iz hidranta pod velikim pritiskom, udaranja bejzbol palicama, izvođenja na lažna strijeljanja, postroje vas i pucaju iznad glave. Najviše su ih maltretirali upravnik Tomo Duić, Emilio, te ona dvojica stražara viši i niži. Tonči Vrkić je bio zamjenik i on je također učestvovao dosta u ovom mučenju, ali ne toliko koliko ovi navedeni.

Svjedok Velibor Tomović navodi da je kao ratni zarobljenik 14. travnja 1992. doveden u Vojni zatvor Lora u Splitu gdje je bio zatvoren u bloku „A“ zajedno s ostalima koji su s njim zarobljeni u dvije ćelije. Bilo ih je osamnaest, tri oficira i petnaest vojnika. U svom iskazu detaljno govori o zlostavljanju u Vojnom zatvoru, udaranju od strane stražara bejzbol palicama, gaženju čizmama, kućicama za pse u dvorištu u koje su ih tjerali, mučenju strujom naročito od strane Gudića i Botića. U Lori je bio do 14. kolovoza 1992. kada je razmijenjen u Nemetinu. Od torture u Lori ima trajni duševni poremećaj o čemu posjeduje liječničku dokumentaciju.

Svjedok Milanče Tošić navodi kako je 12. travnja 1992. kao ratni zarobljenik doveden u Split u Vojni zatvor Lora, gdje su ga stražari gotovo svakodnevno tukli. Zna da je upravnik zatvora bio Tomislav Duić, a Tonči Vrkić njegov zamjenik, te Emilio Bngur stražar odnosno vođa smjene. Za Antu Gudića navodi da je njega posebno zapamtio jer da ga je on najviše tukao i maltretirao psihički i fizički, te puštao na električnu struju spajajući ga na induktorski telefon. Za Duića posebno navodi da je maltretirao i zlostavljao pilote sad pokojnog Mičića i Arsovskog. Vezao bi ih za cijevi radijatora i onda bejzbol palicama udarao otpozadi. Tu je bio prisutan i Vrkić te je i njega vidio da je učestvovao u tome. U zatvoru je postojao blok „C“ u koji su smještali osobe koje nisu bile registrirane od strane međunarodnog Crvenog križa i kada bi ovi došli u posjet zatvoru te osobe su sklanjali izvan zatvora u jednu kulu kako ih ovi ne bi našli. U zatvoru je čuo za jednog dječaka u bloku „C“ kojeg su zvali „Beli orao“, bio je mršav, izmrcvaren i imao je rupe od rana po nogama. Tukli su ga svakodnevno, tako da je ovaj od batina i pukao, pa je te rane punio prljavštinom iz sića koji je imao za vršenje nužde. Jednog dana da je čuo kako pričaju stražari da ga je progutala Kevina jama, te da je to vjerojatno neko mjesto za odlaganje, pošto se to više puta spominjalo. Inače se govorilo za onoga tko nestane da ga je pojela Kevina jama. Isto tako poznat mu je jedan Sarić koji je uhvaćen negdje kod Mostara i njega su tukli i svašta mu radili. Tjerali su

ga da laje iz kućice, da im pjeva. Inače su mu svašta radili, pa ga je tako jedan dan vidio s otečenom jednom stranom, a nakon par dana kada su ga izveli vidio je da mu je otečena i druga strana. Jednog dana on je jednostavno nestao. U Lori je bio do 14. kolovoza 1992. kada je razmijenjen. Kada je otišao na odsluženje vojnog roka da je bio potpuno zdrava osoba, a nakon izlaska iz zarobljeništva da je psihički obolio, o čemu posjeduje liječničku dokumentaciju.

Svjedok Dejan Radosavljević navodi da je kao ratni zarobljenik doveden u zatvor Lora u travnju 1992. Bio je smješten u ćeliji s pilotima Mičić Milanom i Arsovski Draganom. Ove pilote da su posebno tukli i to više Mičić Milana nego Astrovski Dragana i to upravo upravnik zatvora Tomo Duić. Često je dovodio i nepoznate osobe sa sobom da vide četnike. U zatvoru da je vidio malog Bojana Vesovića. Zvali su ga „Beli orao“ i bio je u samici u bloku „C“. Od batina da je bio skrenuo, te kada bi ga tukli noću da je psovao, što se dobro čulo, a što bi on više psovao da bi ga oni više tukli. Sjeća se i nekog Vlade Savića, ali ne zna što je s tim čovjekom bilo da li je preživio, ali zna da su i njega tukli i maltretirali. Spajali su ga na struju na način da bi mu žice zakačili za uši i genitalije. U mučenju da su se posebno isticali jedan kojega su oni zvali „Krezavi“ jer su mu bila dva prednja zuba malo polomljena, visok, ali ne može mu se sjetiti imena, s kojim je uvijek u paru bio njegov kompanjon koji je bio dosta manji i niži od njega. On da se posebno izživljavao na Trebinjcima, odvodio bi ih u WC i tamo tukao, a on da je te ljude vidio isprebijane, kao i pilota Pantića kojega su posebno tukli i maltretirali.

Svjedok Dalibor Ljubenović navodi da je tijekom 1992. kao ratni zarobljenik doveden u Vojni zatvor Lora u Splitu, te između ostalog u bitnom iskazuje kao i ostali svjedoci. Sjeća se dječaka iz Kragujevca koji je bio s njima, posebno da je bio toliko tučen da je od batina umro u zatvoru. Da se taj dječak prezivao Vesović, a misli da se zvao Bojan. Od batinjanja da je bio „skrenuo“ te da je skidao zavoje s rana i vezivao ih oko glave, da je pričao da je „Beli orao“, da mu otac ima belog orla istetoviranog na grudima, te da on misli da je on stvarno uslijed tih batina puknuo. Često su ulazili u njegovu ćeliju i tukli ga i on je vidio na njemu povrede, a često se i moglo čuti njegovo zapostavljanje iz ćelije u kojoj se nalazio u bloku „C“. Sigurno zna da je umro u zatvoru i da su ga odatle negdje odnijeli. To da zna jer mu je nosio hranu u ćeliju u bloku „C“ i jednog dana ga jednostavno više nije bilo.

Svjedok Vojkan Živković navodi kako je kao ratni zarobljenik u ožujku 1992. bio u Vojnom zatvoru Lora u Splitu, gdje je mučen i maltretiran od strane stražara i to osobe po nadimku „Bokser“, kao i upravnika zatvora Tome Duića koji ga je posebno mučio priključujući ga na struju preko induktorskog telefona. Poznat mu je i Tonći Vrkić zamjenik upravnika zatvora koji je također mučio zatvorenike, ali se nije toliko isticao kao ovaj „Bokser“ i upravnik Tomo Duić. Bilo je lažnih strijeljanja, ali kako je on prilikom zarobljavanja bio evidentiran od međunarodnog Crvenog križa, da nisu smjeli da ga ubiju. Iz Lore da je prebačen u zatvor u Šibenik, te da je bio toliko izubijan da ga ovi tamo nisu mogli prepoznati.

Svjedok Ljubiša Gerun navodi da je 13. svibnja 1992. zarobljen zajedno s kolegama Duškom Jelićem, Harisom Zečevićem, Draganom Ratkovićem i Vesom Deretićem na lokalitetu Žujina gradina. Prilikom zarobljavanja prebačeni su u Duboku gdje su ispitivani, a tu su dovedena još dvojica iz njihove jedinice Mirko Bjelica i Milovan Čučaga. Nakon toga prebačeni su u Ploče ispred zgrade za koju misli da je komanda Hrvatske vojske. Tu su ih lisicama vezali za neku metalnu ogradu, nakon čega je počelo maltretiranje. Tako vezani i izmučeni dočekali su jutro kada su ih odvezali i naredili im da krenu u jednu manju prizemnu zgradu blizu mjesta gdje su bili vezani. Tu na tom mjestu gdje su bili vezani ostao je ležati Čučaga. Vidio mu je pjenu na ustima, pokušao mu je pomoći ali njemu nije bilo pomoći. Potom su vozilom odvedeni u Split u zatvor Lora. Odmah po dolasku da su ih smjestili u dvije ćelije, a nakon dva sata da su ih izveli iz ćelija i odveli u ćeliju preko puta, navodno na ručak. Na dnu hodnika da je stajao stražar Ante Gudić s palicom u ruci. Kada je ušao u drugu ćeliju da je čuo udarac, okrenuo se i vidio da je Duško Jelić pao. Potom su se zatvorila vrata od ćelije i u njoj da su ostali sat, dva, nakon čega da ih vraćaju u jednu ćeliju. U tom trenutku za Duška Jelića da nije ništa znao. Tokom noći da je ponovno došao stražar Ante Gudić i Tomo Duić upravnik zatvora, da su izveli njega i Vesu Deretića u drugu ćeliju gdje se nalazilo mrtvo tijelo Duška Jelića. Naređeno im je da ga iznesu i stave u sanduk koji se nalazio ispred ulaza. Sanduk je bio iskovan najvjerojatnije od kutija za oružje ili municiju. Iz ćelije do stepenica da su Jelića vukli na „čebet“, te da su ga krajnjim naporom kod stepenica spustili u napravljeni sanduk. Svemu ovome da su cijelo vrijeme prisustvovali Duić i Gudić. Nakon što su smjestili tijelo Jelića u sanduk da ga je upravnik Duić pištoljem udario u predjelu lijeve jagodične kosti i istu mu slomio, a potom da su im naredili da se vrate u ćelije. Poslije toga da je čuo zvuk auta koje se udaljava, te od tog dana da za Jelićevo tijelo više ništa nisu znali. Osim njih zarobljenika iz Trebinja da je u tom bloku „C“ bio smješten jedan mladi vojnik Bojan Vesović koji je bio ranjen i dosta slabog psihofizičkog stanja, kako zbog rana koje je imao na butinama, tako i zbog mučenja koje su provodili nad njim. On se često derao i doživao i oni s njim nisu imali kontakta. Svakog dana da je bilo mučenja i zlostavljanja. Nakon sedam-osam dana da su saznali da je u logor dovedena nova grupa zarobljenika te da su se s njima sreli u krugu zatvora, ali da nisu smjeli komunicirati. Ova grupa da je veoma brzo registrirana od strane međunarodnog Crvenog križa, a njih do tada nisu bili registrirali, pa su od strane upravnika i stražara skrivani van bloka „C“ prilikom posjeta međunarodnog Crvenog križa. Oni da su registrirani kod međunarodnog Crvenog križa tek sredinom mjeseca lipnja 1992. i to zahvaljujući Draganu Ratkoviću koji je iz bloka „C“ zbog povreda bio prebačen u bolnicu gdje ga je našao međunarodni Crveni križ i registrirao, pa je on tom prilikom kazao i za njih. Misli da je upravnik obaviješten da se saznalo za njih, te ih je dva dana prije dolaska međunarodnog Crvenog križa prebacio u tzv. blok „B“ gdje su ih ovi zatekli i registrirali. Nakon što su registrirani od međunarodnog Crvenog križa da se stanje nešto malo popravilo, ali da je opet bilo mučenja, tuče i zlostavljanja, najviše od strane Ante Gudića i Anđelka Botića koji su po njemu bili najgora smjena stražara. Za vrijeme boravka u Lori zna da je od strane Gudića ubijen Bojan Vesović vojnik kojeg je ovaj sistematski ubijao danima, dolazio u rukavicama i tukao ga, a sjeća se da je jednom nakon posjete ćeliji u kojoj je bio Vesović, izašao iz iste i obratio im se riječima kako „Bijeli orlić“ kako je zvao Bojana više ih neće uznemiravati. Od tog dana više o Vesoviću ništa nije čuo. Napominje da je ovo

samo manji dio onoga što se događalo njemu i drugim zatvorenicima u logoru Lora, te da bi mogao konkretno puno više reći o načinu kako im je nanošena bol od strane upravnika Duića i gotovo svih stražara logora Lora, kako su ih mučili induktorskim telefonom, ispravljačima 220 volti, šmrkovima s velikim pritiskom vode i na druge načine. U zarobljeništvu u Lori proveo je od 14. svibnja do 14. kolovoza 1992. kada je razmijenjen u Nemetinu. Zadobio je brojne povrede te ima 40-postotni invaliditet, a što je razvidno iz dokumentacije koju je priložio.

Svjedok Veso Deretić također u bitnom navodi isto kao Ljubiša Gerum. Po dolasku u Loru da su ih smjestili u tzv. blok „C“ koji se nalazio s vanjske strane zatvora. Ulaskom u navedeni blok nad njima da je odmah počelo maltretiranje i tučnjava, za koju on da se ne može izjasniti ni koliko je dugo trajala, ni kada je počinjala ili kada je prestajala. Tijekom cijelog njegovog boravka u Lori da su više puta njemu i njegovim drugovima stavljali oko ušiju žice od induktorskog telefona te vrćenjem ručice proizvodili induktorsku struju i na taj način im zadavali bol. Nakon određenog vremena da su ih počeli priključivati i na struju napona 220 volti. Njemu osobno to da je radio upravnik Tomislav Duić i još nekoliko njegovih stražara. Upravo Tomislav Duić da je imao pik na njega i da se najčešće na njemu izvivljavao, kopčao ga na struju, premlaćivao i jedne prigode da ga je izveo ispred bloka „C“ gdje ga je pred svojim ratnim prijateljima pretukao i onesvijestio, te mu se potom pomokrio po glavi i u usta. Upravo ti upravnikovi prijatelji da su ga spasili od najgorega. Što se tiče ostalih zarobljenika, kako onih koje je on sa svojom grupom zatekao u logoru, tako i onih koji su dovedeni poslije njihovog dolaska, svi su oni premlaćivani i propatili su kako fizički, tako i psihički. Prije njega i njegove grupe s njegovog područja u logoru je već bio Vladimir Žarković i Miroslav Čučak. Oni su nakon jednog perioda boravka imali takoreći povlašteni položaj odnosno mogli su se kretati krugom i mnogo više vidjeti od njih. Njih dvojica su po krugu skupljali opuške, pravili sanduke za mrtve i prali automobile stražarima. Dolaskom u Loru i smještajem u blok „C“ da su u jednoj od ćelija zatekli jednog od zarobljenika za kojeg su kasnije saznali da se zove Bojan Vesović, takoreći dijete, mladi vojnik, za kojeg zna da je bio ranjen u nogu. On je još tada bio u dosta lošem stanju, često su ga tukli, a oni su ga iznosili u kupatilo i prali zbog infekcija po njegovom tijelu. Također se sjeća da je drugi dan po dolasku u Loru podlegao Duško Jelić uslijed zadobivenih batina i njega su tek nakon 4-5 sati vidjeli da leži mrtav. Zna da su ga tukli Ante Gudić i Anđelko Botić te da su mu nanijeli povrede od kojih je podlegao. Nakon izvjesnog vremena on i Ljubiša Gerum da su iznijeli tijelo Duška Jelića ispred bloka „C“ i po naredbi nekih stražara da su tijelo stavili u sanduk koji je napravljen od sanduka za puške. Nakon iznošenja da im je naredeno da uđu u blok „C“ što su oni i učinili uz batine, te da su kasnije čuli dolazak vozila za kojeg misli da je kombi, otvaranje kliznih vrata, s kojim je odvezeno tijelo Duška Jelića. Poslije Duška Jelića da je podlegao i Bojan Vesović, a misli da mu je smrtonosne povrede nanio stražar Ante Gudić koji je ušao u njegovu ćeliju s rukavicama na rukama kako ne bi prljao ruke, te nakon izlaska da im se obratio govoreći im kako ih ovaj više neće smetati. Isti je bio u psihički lošem stanju, često je pjevao i galamio, a od tada to se više nije čulo. Kasnije se iz ćelije čulo samo odnošenja tijela Bojana Vesovića i od tada ga on više nije vidio. U Lori je bio do razmjene u Nemetinu 14. kolovoza 1992. i kao posljedica zlostavljanja u Lori 60-postotni je invalid, a što je razvidno iz dokumentacije koju je priložio.

Svjedok Vladimir Žarković navodi da je kao ratni zarobljenik u ožujku 1992. doveden u Vojni zatvor Lora, gdje su ga odmah po dolasku spojili na induktorski telefon na način da su mu stavljali žice na uši. Kako im je dosadilo da mu non-stop stavljaju žice koje su padale, da su mu probili ušne školjke i vezali žice tako da i dan-danas od bušenja ušiju ima ožiljke. Nakon ovog mučenja sa strujom da su ga prebacili u ćeliju, gdje je nastala tučnjava te da su ga tukli dok nije pao u nesvijest. Najviše da ga je tukao neki „Bokser“, a u pauzama između njegovog maltretiranja da su upadali drugi stražari i Vojna policija i da su mu svi oni nanosili teške povrede. Prvih sedam dana da nije mogao da ustane, a da je morao prilikom svakog njihovog ulaska u ćeliju ustajati i pozdravljati „za dom spremni“. Od pustih batina cijelo tijelo mu je bilo crno. Ovih sedam dana da je dobivao samo vodu, dok hranu nije dobivao, a istu nije ni mogao jesti jer je imao prijelom vilice te su mu ruke odnosno šake bile zgrčene i povijene. U toj ćeliji on je prvih dvadesetak dana bio sam, ali je po krikovima i jaucima mogao pretpostaviti da u drugim dijelovima zatvora ima još zarobljenika. Početkom mjeseca travnja da je bila neka razmjena zarobljenika koji su se kao i on nalazili u logoru, ali on pošto nije bio registriran od strane međunarodnog Crvenog križa da nije razmijenjen, te da je naknadno shvatio da su ga skrivali na način da su ga prebacivali u druge prostorije. Jedanaest dana iza njega da je u Loru doveden Miroslav Čučak iz Čapljine, također vojni rezervista JNA koji je zarobljen u Gabeli. Nakon što je registriran razgovarao je s predstavnicima međunarodnog Crvenog križa, ali ni tada nije mogao reći istinu o povredama jer je od strane stražara prethodno bio upozoren da pazi što priča. Naime, morali su izmišljati način nastanka povreda ukoliko bi ovi primijetili da su povrijeđeni, pa su tako govorili da su pali s kreveta ili da su povrijeđeni prilikom zarobljavanja. Neki dvadesetak dana provedenih u zatvoru dok su čistili WC on i Čučak, da je došao jedan momak, crn, u uniformi, te da im je naredio da se skinu, a kada je vidio kako su crni od batina da ja zabranio stražarima da ih tuku. Kasnije da je saznao da je to bio Tomo Duić. Jedno poslijepodne da je njemu u ćeliju došao zamjenik upravnika Tonči Vrkić i tražio od njega i Čučka da skuju sanduk navodno jer da treba prebaciti neke cijevi i taj sanduk treba dobro učvrstiti. Oni da su uzeli dva sanduka od municije, sastavili sredine i potkovali ga daskom. Vrkić da mu je rekao da sjedne u njega kako bi provjerio da li je dobro učvršćen. Nakon toga da su se vratili u ćeliju ne znajući što se dešava. Navečer poslije smjene stražara, u njihovu ćeliju da je došao „Rambo“ vođa smjene i da ga je pozvao da dođe u njegovu kancelariju. Tu ga je pitao da li zna odnosno jesu li neko vodili iz zatvora jer da mu fali jedan zarobljenik u bloku „C“. Objasnio mu je za sanduk i da pretpostavlja da je taj sanduk ipak bio namijenjen nekom od zarobljenika. On, „Rambo“ i stražar po nadimku „Šula“ da su našli sanduk iza bloka „C“ na trotoaru i kada su ga otvorili da su vidjeli u njemu mrtvog Duška Jelića. Nakon toga oni da su se vratili, a sanduk s tijelom da je ostao na trotoaru. On i Čučak da su skovali još 15-20 takvih sanduka po naređenju stražara, upravnika ili njegovog zamjenika. U junu mjesecu, nekih dvadesetak dana kada je upravnik Duić bio negdje otišao, mijenjao ga je upravnik porijeklom iz Imotskog ili Gruda po prezimenu Granić ili Grančić i u tom periodu dok je on mijenjao Duića osjetilo se poboljšanje, jer ovaj nije dozvoljavao da se tuku zarobljenici. Tijekom boravka u logoru Lora da je doživio i gledao mnogo mučenja i zlostavljanja i da mu je o tome veoma mučno govoriti i ponovo se prisjećati svega toga. Njih zarobljenike, između ostaloga, su tjerali da se igraju

psa i mačke, te da je on kovao kućice za pse u koje su tjerali zarobljenike da ulaze i laju kao psi, dok su se drugi morali penjati na krov kućice i mijaukati kao mačke. U logoru Lora bio je sve do 12. kolovoza 1992. kada je s ostalom grupom zarobljenika odveden i razmijenjen u Nemetinu 14. kolovoza 1992. O zadobivenim povredama posjeduje liječničku dokumentaciju koju je priložio.

Svjedok Mirko Bjelica iskazao je isto kao i njegovi kolege Veso Deretić i Ljubiša Gerun, navodeći da je Bojana Vesovića najviše tukao Ante Gudić koji bi došao kod njih u ćeliju i pred njima navukao rukavice kako se ne bi isprljao dok tuče Vesovića. Jednog jutra kada su im donosili doručak da je stajao na vratima svoje ćelije tako da je mogao vidjeti u ćeliju u kojoj je bio Bojan Vesović njegovo nepokretno tijelo na podu, te da su se stražari uspaničili, odmah zatvorili vrata njihove ćelije, ali da su se čuli njihovi ubrzani glasovi, a poslije nekog vremena i zvuk udarca čekićem. Poslije toga da više nije u ćeliji vidio Bojana Vesovića. U zatvor su dolazili i drugi pripadnici Vojne policije koji nisu bili na službi u zatvoru i tada bi se uvijek iz bloka „C“ u kojem su i oni bili smješteni čuli krici i jauci. Tomo Duić je bio upravnik zatvora i svojim postupcima je davao primjer kako treba da se ponaša prema zarobljenicima, naravno u negativnom smislu. On je jedne prilike došao pod utjecajem alkohola i doveo dvojicu svojih kolega u uniformi koje je predstavio da su iz Vukovara, te nam naredio da skinemo gaće i jedan drugome „pušimo“ spolni organ. Mi smo to i radili po naredbi, a ova dvojica njegovih gostiju su to prekinuli govoreći Duiću da mu se više nikada neće javiti ako to ne prekine. Jedne druge prigode izveo je Vesu Deretića vani te im je Veso kasnije pričao da ga je natjerao da legne na zemlju na leđa da otvori usta i da mu se pomokrio u usta. Nakon toga da je repetirao pištolj i ispalio jedan metak pored njegove glave. Jedno vrijeme upravnik je bio sklonjen sa svog mjesta, netko ga je mijenjao, ali se Duić kasnije vratio opet na ovu dužnost. Kada su u pitanju njegove patnje tijekom boravka u Lori da bi izdvojio upravnika, zamjenika upravnika, Anđelka Botića koji ih je u dvorištu tukao bejzbol palicom, te mnoštvo zlostavljanja od strane stražara i vojnih policajaca čak i drugih osoba koje su dolazile sa strane, te da je ovo samo dio onoga što je proživio u Lori od 13. svibnja do 14. kolovoza 1992. kada je razmijenjen u Nemetinu.

Svjedok Mičko Koprivica koji je 14. svibnja 1992. zarobljen kao pripadnik JNA i doveden u Vojni zatvor Lora, također navodi da je od samog početka nad njim vršena svakodnevna tortura i to upravo od strane upravnika zatvora Tomislava Duića koji je prednjačio u zlostavljanju. Također su i ostali stražari vršili maltretiranje, te su se posebno isticali Anđelko Botić i Ante Gudić koji su radili istu smjenu. U zatvoru da mu je slomljeno šest rebara koje da mu je slomio Ante Gudić. Tjerali su ih da se međusobno tuku dok ne bi pali u nesvijest, prisiljavali na bludne radnje, ali o detaljima zlostavljanja i mučenja kako njega osobno, tako i drugih zatvorenika, da će svjedočiti kada bude pozvan na sud.

I ostali svjedoci – oštećenici u bitnom iskazuju isto navodeći kao svoje mučitelje upravo okrivljene, ali i druge stražare i uniformirane osobe koje su dolazile u zatvor, od kojih neke znaju samo po nadimcima. Tako svjedok Damjan Tripković navodi da

se sjeća Ante Gudića, Anđelka Botića, Emilia Bungura, Tonća Vrkića zamjenika upravnika, upravnika Tome Duića i drugih koji da su bili pravi zlikovci koji su mučili kako njega, tako i druge zatvorenike do besvijesti, pri tome ne birajući načine za njihovu patnju, a da mu je Tomo Duić iz puške „pumparice“ propucao ruku i lijevi kuk u predjelu prepone.

Međutim, pored verbalnih dokaza osnovanost ove optužnice i postojanje predmetnog kaznenog djela kojim su oštećenici fizički i psihički zlostavljani, mučeni i tjelesno kažnjavani, pa i usmrćeni, proizlazi i iz materijalnih dokaza i to popisa ratnih zarobljenika, preslike matične knjige pritvorenika Vojnog zatvora Lora, podataka o ratnim zarobljenicima privremeno smještenim u Vojnoistražni centar Lora 72. bojne Vojne policije, izvoda iz matične knjige umrlih za Dušana Jelića, te liječničke dokumentacije o povredama za oštećenike.

Tako iz popisa ratnih zarobljenika, preslike matične knjige pritvorenika i podataka o ratnim zarobljenicima privremeno smještenim u Vojnoistražni centar Lora 72. bojne Vojne policije proizlazi da su sve navedene osobe – oštećenici bile zatočene u Vojnom zatvoru Lora kroz inkriminirano razdoblje. Da su Dušan Jelić, Bojan Vesović i Vlado Savić, a koji nisu evidentirani u evidenciji pritvorenika Vojnog zatvora Lora bili u navedenom zatvoru proizlazi iz iskaza navedenih osoba – oštećenika, ali i da iz zatvora nisu izašli živi. Da je Dušan Jelić bio je u Vojnom zatvoru Lora u svibnju 1992. proizlazi iz iskaza svjedoka bivšeg vojnog policajca Zlatka Jelića koji je naveo da je u proljeće 1992. zarobljenika Jelića zajedno s ostalim zarobljenicima doveo iz Ploča u Vojni zatvor Lora u Splitu. U izvodu iz matične knjige umrlih za Dušana Jelića od 5. studenog 2002. kao datum i mjesto smrti imenovanog navodi se 14. maj 1992. Lora, Split. Tijelo odnosno posmrtni ostaci Bojana Vesovića pronađeno je u rujnu 2004. i predano roditeljima koji su ga sahranili u Kragujevcu, a što proizlazi iz iskaza svjedoka Miroslava Vesovića, oca pokojnog Bojana Vesovića.

Svojstvo okrivljenika odnosno da je u utuženom vremenskom periodu Tomislav Duić bio zapovjednik Vojnoistražnog centra u sastavu 72. bojne Vojne policije Hrvatske vojske, a u naravi Vojnog zatvora Lora u Splitu, a Tonći Vrkić njegov zamjenik, te Emilio Bungur, Ante Gudić i Anđelko Botić stražari u navedenom zatvoru, proizlazi iz obrana samih okrivljenika, kao i iskaza svjedoka, posebno onih iz tadašnje zapovjedne strukture 72. bojne Vojne policije, a u odnosu na okrivljenika Tomislava Duića i iz dokumentacije koja se nalazi u spisu Županijskog suda u Splitu broj K-93/04 u kaznenom predmetu protiv okrivljenika Tomislava Duića i dr. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske počinjenog u Vojnom zatvoru Lora u Splitu 1992. (list 1823-2858).

Što se pak tiče svojstva oštećenika u ovom kaznenom predmetu, a u svezi pravne kvalifikacije navedenih učina, neprijeporno je da se radi o ratnim zarobljenicima, budući su isti zarobljeni kao pripadnici tzv. JNA i srpskih paravojnih formacija u oružanom sukobu s postrojbama Hrvatske vojske.

Zbog navedenog, mišljenja smo kako iz materijala spisa proizlazi utvrđenim da se postupanje okrivljenika Tomislava Duića, Tonća Vrkića, Emilia Bungura, Ante Gudića i Anđelka Botića može označiti kao osobito teško nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima, a djelo je u konkretnom slučaju neprijeporno obuhvaća smrt, teške tjelesne ozljede ili teško narušavanje zdravlja, mučenje i nečovječno postupanje, pri čemu okrivljenici neposredno kao vojnici krše načela i pravila međunarodnog prava koja su opće priznata i koja se moraju primjenjivati u svim oružanim sukobima, pa tako i u Domovinskom ratu. Cijelo vrijeme na koje se odnosi ova optužnica zatočenici u Vojnom zatvoru Lora kao ratni zarobljenici zaštićeni su međunarodnim ratnim pravom, pa su okrivljenici bili dužni pridržavati se ratnih zakona i običaja temeljem Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima i Dopunskog protokola I, kojima se u izreci opisane povrede međunarodnog prava izričito proglašavaju ratnim zločinima, što nesumnjivo daje pravo na zaključak da su okrivljenici počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv ratnih zarobljenika – označeno u članku 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, pa se ova optužnica ukazuje opravdanom i na zakonu osnovanom.

Što se pak tiče prijedloga da se protiv okrivljenika Tomislava Duića, Tonća Vrkića, Emilia Bungura, Ante Gudića i Anđelka Botića odredi pritvor temeljem članka 102. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku, napominjemo da se okrivljenicima optužnicom stavlja na teret učin kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske na način da su kao djelatne vojne osobe u Vojnom zatvoru Lora u Splitu zatočene ratne zarobljenike na razne načine mučili i ponižavali, vrijeđajući njihovo ljudsko dostojanstvo, te ih fizički kažnjavali i tjelesno zlostavljali, pa tako pored ostalog tukli ih raznim predmetima, polijevali ih vodom, priključivali na izvor struje, prisiljavali na bludne radnje, da se uvlače u pasje kućice i laju kao psi, do takove mjere da su tri osobe od posljedica takvog mučenja i preminule, a više osobe je tjelesno ozlijeđeno, a koje postupanje okrivljenika osim što je protivno Ženevskoj konvenciji o postupanju s ratnim zarobljenicima, te čini bitna obilježja kaznenog djela iz članka 122. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, nadilazi uobičajeno postupanje za takva kaznena djela te obiluje okolnostima koje po svom intenzitetu nadilaze obilježja predmetnog kaznenog djela, posebice kada se cjelokupna kriminalna aktivnost okrivljenika promatra u kontekstu Domovinskog rata na ovim prostorima kao kategorije koja se i danas bori za očuvanje digniteta i priznanje kao opravdanog obrambenog rata, a sve to gledano s pozicije okrivljenika kao pripadnika Vojne policije sa strogo utvrđenim ustrojem i zadatkom da rade na prijehu i čuvanju ratnih zarobljenika i pritvorenika. Zbog navedenog smatramo da u optužnici opisano postupanje okrivljenika sadrži okolnosti koje po svojoj kvaliteti i kvantiteti ulaze upravo u kategoriju onih posebno teških okolnosti djela zbog kojih je neophodno u konkretnom slučaju odrediti pritvor temeljem navedenog pritvorskog osnova, pa

se prijedlog za određivanje pritvora po tom pritvorskom osnovu ukazuje opravdanim. Također se ukazuje opravdanim i prijedlog za određivanje pritvora protiv okrivljenika Tomislava Duića i Emiliga Bungura i temeljem članka 102. stavak 1. točka 1. Zakona o kaznenom postupku, budući su okrivljenici od početka ovog kaznenog postupka u bijegu i nedostupni pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Z A M J E N I K
ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA

Michele Squitieri

Prilog:

- spis broj II Kio-136/04 i
VHS kasete – prilog „A“